

Verslag najaarsbijeenkomst 2016 Gerard Bergsma

De najaarsbijeenkomst van de Vlinderwerkgroep Friesland vond plaats op woensdag 24 november 2016 in Multifunctioneel Centrum 'De Wier' te Ureterp. In verband met vogelgriep was onze vertrouwde locatie 'De Fûgelhelling' niet beschikbaar. Aanwezig waren 23 leden. Afmelding wegens verhindering waren er van Luut de Zee, Wiebe Poppe, Francisca Jagersma, Dick Goslinga, Mariske Pemmelaar, Anja Kerkhof, Sake Roodbergen, Merel Zweemer, Jeroen Breidenbach, Reinder & Natalia Wijma.

1. Siep Sinnema opent de bijeenkomst en heet iedereen van harte welkom.

Het was een merkwaardig vlinderjaar met een koude, natte lente en later een redelijke zomer met een rustige en warme afsluiting in de herfst. In Friesland werden twee Doodshoofdvinders (*Acherontia atropos*) waargenomen door respectievelijk Dick Visser op 20 augustus in Paesens en J. Post op 9 september in Wijnjewoude. Verder werd de finale van het EK-voetbal ontregeld door een massale aanwezigheid van Gamma-uilen (*Autographa gamma*) in het stadion. Ze vlogen letterlijk overal in het rond.

Op 30 november werd de *Afdeling Noord van de Nederlandse Entomologische Vereniging* in verband met een gebrek aan bestuursleden opgeheven. De Vlinderwerkgroep Friesland was een onderdeel van deze *Afdeling*. Het bestuur van de VWGF zal zich over deze situatie bezinnen.

Siep vraagt voorts aan de aanwezigen, of er gegadigden zijn die in het bestuur van de Vlinderwerkgroep zitting willen nemen.

2. Verslag voorjaarsbijeenkomst 2016.

Er zijn geen opmerkingen over het verslag. Wél is er een opmerking over de inhoud van de Flinterwille van oktober 2016. Andy Saunders geeft aan, dat de namen van de bovenaan bladzijde 29 afgebeelde microvlinders zijn verwisseld. Linksboven staat de Kegelbladroller (*Cydia strobilella* > niet *strobiella*) afgebeeld en rechtsboven de Dennenlotboorder (*Rhyacionia pinivorana*).

3. Mededelingen en ingekomen stukken.

Er zijn geen mededelingen.

Als ingekomen stuk meldt de secretaris de ontvangst van nieuwsbrief nr. 63 (juli 2016) van het EIS (Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden - Naturalis Leiden).

4. Ervaringen, mededelingen, inbreng van en door leden.

Henk Post meldt het afgelopen seizoen veel Oranjetipjes, Dagpauwogen en Klein gaderde witjes te hebben gezien.

Hans Bijl heeft twee keer een copula van Argusvlinders waargenomen. Tevens verscheen er een Gehakkelde spanner (*Ennomos erosaria*) op licht in eigen tuin.

Saskia Hoornveld: een Eikenpage en twee Argusvlinders in de tuin plus rupsen van de Helmkruidvlinder (*Cucullia scrophulariae*).

Dhr. Hoornveld heeft in Bakkeveen op licht een Schijn-nonvlinder (*Panthea coenobita*) en een Karmozijnrood weeskind (*Catocala sponsa*) gezien.

Jannie Sinnema: een nieuwe nachtvlindersoort voor Hemrik, namelijk de Esdoorndwergspanner (*Eupithecia inturbata*).

Andy Saunders: op 18 augustus een Oranje luzernevlinder; op 6 november een Diana-uil (*Griposia aprilina*); op 22 november een zeer late Puta-uil (*Agrotis puta*).

Judith Bouma: een Oranje luzernevlinder in Doldersum (Drenthe); in het Fochtelooërveen rupsen van de Grote hermelijnvlinder (*Cerura vinula*) en het Eikenblad (*Gastropacha quercifolia*). Het Veenhooibeestje heeft het niet zo goed gedaan in verband met slecht weer tijdens de piekperiode.

Abel Jagersma heeft een tweetal territoria van Argusvlinders bij zijn huis te Indijk. Hij heeft ook de Distelvlinder gezien, veel Kleine koolwitjes, maar weinig Atalanta's. In het Harichsterbos een Esdoorndwergspanner (*Eupithecia inturbata*) plus een aantal Gehakkelde spanners (*Ennomos erosaria*). In september had hij een waarneming van een zeer vroege Grote wintervlinder (*Erannis defoliaria*). In Groningen rupsen van de Helmkruidvlinder (*Cucullia scrophulariae*).

Gerrit Tuinstra laat twee powerpointpresentaties zien. De eerste gaat over het seizoen 2016 voor het Lauwersmeergebied. In 2016 heeft Gerrit er 26 keer de lamp opgesteld en 317 soorten vlinders genoteerd. Op 23 juli verschenen maar liefst 156 soorten macro's en 82 soorten micro's op het laken. Een topavond! Er komen nog enkele soorten bij verwacht Gerrit, want die zijn nog in onderzoek. Nieuwe soorten macrovlinders in 2016 zijn: de Erwtenuil (*Ceramica pisi*), de Perzikkruiduil (*Melanchra persicariae*), de Heidewortelboorder (*Phymatopus hecta*), de Gevlekte zomervlinder (*Comibaena bajularia*), de Geveerde spikkelspanner (*Peribatodes secundaria*), de Gehakkelde spanner (*Ennomos erosaria*), de Wortelhoutspanner (*Eulithis prunata*), de Jeneverbesdwergspanner (*Eupithecia pusillata*), de Kleine herculesspanner (*Cepphis advenaria*), de Plakker (*Lymantria dispar*). De avond van 21 juni was speciaal. Er vlogen veel uiltjes waaronder een groot aantal Huismoeders (*Noctua pronuba*). In de loop van de avond begon het te regenen, maar de vlinders bleven niettemin doorvliegen. Een zeer bijzonder schouwspel! Gerrit laat nog drie plaatjes zien van de verschillen tussen door hem gevangen Gestippelde oogspanners (*Cyclophora punctaria*). De variatie is opmerkelijk. Voor het Lauwersmeergebied heeft Gerrit nu in totaal 1034 soorten macro's en micro's genoteerd.

Zijn tweede presentatie behandelt een aantal interessante micro's in 2016 (met beelden van imago's, rupsen, zakjes, poppen, mijnen, voedselplanten, vraatbeelden).

Te beginnen met de Geogde langsprietmot (*Nemophora ochsenheimerella*); een soort van de familie van de Langsprietmotten (Fam. *Adelidae*). Daarna volgen enkele soorten mineermotten (Fam. *Gracillariidae*), parelmotten (Fam. *Glyphipterigidae*), een palpmot (Fam. *Gelechiidae*), bladrollers (Fam. *Tortricidae*), kokermotten (Fam. *Coleophoridae*).

Een nieuwe micro voor Friesland is de door Gerrit op hazelaar gevonden Lichte groenglanskokermot (*Coleophora fuscocuprella*).

Marten Zijlstra laat foto's zien van het Icarusblauwtje, de Zilveren maan en de Grote vuurvlinder (een aberratie?), die hij bij Ossenzijl in de Weerribben aantrof. Tevens foto's van de Atalanta, het Kroonvogeltje (*Ptilodon capucina*), een goed gecamoufleerde wants op gras, een goudoogdaas, mijten/parasieten op insecten.

Avion Eizenga heeft samen met Reinie Piersma een bezoek gebracht aan het Woldlakebos aan de oostkant van de Weerribben. Daar zagen ze de Grote weerschijnvlinder en 5 exemplaren van de Grote vuurvlinder. Hoe mooi kan een dag zijn!

Reinie Piersma heeft eind oktober nog een Argusvlinder waargenomen.

Petra Tenge trof op 14 augustus in haar tuin de zeer zeldzame Heide-oogspanner (*Charissa obscurata*) aan.

Joop Leertouwer vond een aantal rupsen van de Rietvink (*Euthrix potatoria*).

Gerard Bergsma zag op 18 juli tijdens een koffiepauze in zijn tuin vanuit zijn ooghoeken een Bruine metaalvlinder (*Rhagades pruni*) naar een bloeiende plant vliegen. Door hem nooit eerder in Appelscha gezien, maar niet vreemd, omdat in veel tuinen Struikheide (de waardplant van deze soort) aanwezig is. Op diezelfde (mooie) dag zag hij op een monitoringroute op de Schaopedobbe bij Elsloo nog eens 20 exemplaren van dit dagactieve nachtvindertje, dat door zijn verborgen leefwijze nogal eens over het hoofd wordt gezien.

5. Pauze.

6. Dagvlinderproject 2015-2020 (Siep Sinnema).

Siep praat ons bij over de stand van zaken. Hij laat in zijn presentatie een aantal kaartjes zien van de vlinderwaarnemingen over verschillende periodes vanaf 2010 en ook een totaalplaatje van alle waarnemingen in het tijdvak 2010-2016. Vervolgens plaatjes over de nieuwe waarnemingen in 2015 en 2016. Zo te zien gaat het de goede kant op! Verspreidingskaartjes van het Oranjetipje, het Hooibeestje, het Icarusblauwtje en de Atalanta laten duidelijk de nieuwe waarnemingen in 2015 en 2016 zien. Tot slot volgt een overzichtskaart van Friesland, waarin de witte vlekken duidelijk opvallen. In deze gebieden moet beslist nog (aanvullend) worden geïnventariseerd. Mogelijk willen sommige leden van de Vlinderwerkgroep uurhokken of groepjes kilometerhokken binnen deze witte-vlek-gebieden adopteren om er de komende jaren naar dagvlinders te kijken. Het bestuur zal verder met deze materie aan de slag.

Tijdens de voorjaarsbijeenkomst van 2017 zal hieraan verder aandacht worden besteed.

7. Vertoning van de film “Metamorphosis, the beauty and design of butterflies”.
In verband met de tijd kan slechts de helft van deze prachtige film worden vertoond. De tweede helft volgt tijdens de voorjaarsbijeenkomst van 2017.

8. Rondvraag.

Er is niets voor de rondvraag.

9. Sluiting.

Siep Sinnema sluit de bijeenkomst en wenst allen een goede reis naar huis.

9. Rondvraag.

Er is niets voor de rondvraag.

10. Sluiting.